

A nemzetközi magánjog tárgya a nemzetközi magánjogi tényállás. Az ilyen tényállás lényege, hogy az adott jogviszonyban szereplő külföldi elem (személy, tárgy, jog) két vagy több állam jogszabályainak alkalmazására teremt elvi lehetőséget.

A felek jogviszonyában ilyen külföldi elem nincs, ebből következően adásvétellel vegyes vállalkozási szerződésnek minősülő kontraktusukban joghatósági kikötéssel sem élhettek.

Győri Ítéltábla Gf.II.20.007/2006/2.

Alkalmazott jogszabályok: Pp.130.§. (1) bekezdés a/ pontja, 1979. évi 13.tvr. (Nmjt.) 1.§-a, 62/F.§. (1) bekezdése, 24.§-a

A magyarországi székhelyű – és így a magyar cégjegyzékbe bejegyzett – de holland állampolgár tagokból álló felperes és alperes 2000. november 15. napján kötött „megbízási-vállalkozási” elnevezésű szerződést, amely alapján az alperes vállalta a D-on általa felépítendő üdülőfaluban egy négyszemélyes, 90 m² alapterületű „kereskedelmi szálláshely” felépítését és felperesre való átruházását. A felek között létrejött szerződés X. fejezete szerint a felek közötti nézeteltérések bíróság közreműködésével kerülnek elintézésre „a hollandiai Építőipari Vállalkozások Bírósági Tanácsi szabályzati könyvének előírásában foglaltakkal megegyezően aszerint, hogy ezek elhangzanak a jelen szerződés aláírásának dátuma előtt három hónappal. Az előbbi esetlegesen helyettesíthető az 1995. szeptembertől érvényben lévő Holland Bírói Intézet (N.A.I.) által kiadott Rövidített Szabályzatban foglaltakkal.” A X. fejezetben a felek abban is megállapodtak, hogy „a nézeteltérésekkel az asseni kerületi törvényszékhez, Magyarországon a Tatai Városi, vagy a Komárom-Esztergom Megyei Bírósághoz fordulnak”.

Keresetében a felperes a szerződéstől való elállására figyelemmel a 2000. december 7. napján átutalt 5.126.400.Ft vételárelőleg és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmében érdemben kérte elutasítani a felperes keresetét, majd joghatósági kifogást terjesztett elő. Ez utóbbiban arra hivatkozott, hogy a felek a köztük 2000. november 15. napján létrejött szerződés X. fejezetében a nemzetközi magánjogról 1979. évi 13. tvr. 62/F. §. (1) bekezdése alapján holland bíróság joghatóságát kötötték ki, ezért a magyar bíróságnak a perre nincs joghatósága.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott végzésével a pert a Pp.152.§. (helyesen: 157.§.) alapján – utalással a Pp.130.§. (1) bekezdés a/ pontjára – megszüntette. Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában megállapította, a felek perbeli nyilatkozatai, valamint a felek között 2000. november 15. napján létrejött szerződést

ellenjegyző ügyvéd tanúvallomása alapján, hogy a szerződés X. fejezetében a felek szándéka a holland bíróság és a holland jog alkalmazásának kikötésére irányult.

A végzés ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatása és az elsőfokú bíróság eljárás folytatására utasítása iránt. Fellebbezésének indokolásában kiemelte, hogy a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13.tvr. a felek jogviszonyára nem alkalmazható, ugyanis a felek jogviszonyában nem található külföldi elem. Mindkét cég magyar gazdasági társaság, a köztük Magyarországon létrejött szerződés pedig magyarországi ingatlanra vonatkozik. Így a felek jogviszonyában joghatósági kikötésnek sem volt helye a tvr. 62/F.§. (1) bekezdése szerint. Ugyanezen oknál fogva jogválasztásra sem került sor. Fellebbezésében idézte az 1998/3. szám alatt közzétett választott bírósági határozatot, amely szerint a teljes magyar polgári jog kizárására nem kerülhet sor a Ptk.200.§. (1) bekezdése szerint sem. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés nehezen érthető szövege ellenére elmulasztotta felperesi indítványra meghallgatni a szerződést kötő felek képviselőit.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés alapos.

A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13.tvr. (Nmjt.) 1.§-a szerint a törvényerejű rendelet célja a békés nemzetközi kapcsolatok fejlesztése érdekében annak meghatározása, hogy melyik állam jogát kell alkalmazni, ha polgári jogi, családi jogi vagy munkajogi jogviszonyban külföldi személy, vagyontárgy vagy jog (a továbbiakban: külföldi elem) szerepel, és több állam joga lenne alkalmazható, valamint annak, hogy milyen joghatósági és eljárási szabályok alapján kell eljárni külföldi elemet tartalmazó jogvitában. Az Nmjt-t ezen meghatározása szerint tehát a nemzetközi magánjog tárgya a nemzetközi magánjogi tényállás. Az ilyen tényállás lényege, hogy az adott jogviszonyban szereplő külföldi elem (személy, tárgy, jog) két vagy több állam jogszabályainak alkalmazására teremt elvi lehetőséget (2004/1047. sz. Polgári Elvi Határozat).

A felperes fellebbezése helyesen mutat rá arra, hogy a felek jogviszonyában ilyen külföldi elem nincs, sem a szerződést kötő felek személyében, sem a szerződés tárgyában, sem az arra vonatkozó jogban. Ebből következően a szerződést kötő felek a 2000. november 15. napján kelt – tartalma szerint – adásvétellel vegyes vállalkozási szerződésnek minősülő kontraktusukban az Nmjt.62/F.§. (1) bekezdés alapján joghatósági kikötéssel sem élhettek. Ezen túl a szerződés X. fejezete mind holland, mind magyar bíróság joghatóságát is kiköti, ezért az elsőfokú bíróság még ezen szerződési rendelkezésre figyelemmel sem állapíthatta volna meg a magyar bíróság joghatósága hiányát.

Téves az elsőfokú bíróság határozata azért is, mert az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása alapján a szerződés írásba foglalt, kifejezett rendelkezéseivel

ellentétben álló tartalmat tulajdonított a felek szerződési kikötéseinek. A szerződés szövege ugyanis még csak utalást sem tartalmaz arra nézve, hogy holland ügyfelek alperessel való szerződése esetén holland bíróság joghatósága kerülne kikötésre. Az ugyan természetes, hogy értelmezésre szoruló szerződési rendelkezés esetén az okiratot ellenjegyző ügyvéd tanúvallomása is segítséget nyújthat a szerződő felek valószínű akarata felderítéséhez, azonban a tanúvallomás alapján a szerződésben nem szereplő kikötések abba nem építhetők be.

A felek szerződése alapján tehát a magyar bíróság joghatósága nem kizárt, ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság pert megszüntető végzését a Pp.258.§. (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és ugyanazt a bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az eljárás folytatása során az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen abban a kérdésben kell határoznia, hogy a felek jogviszonyában jogválasztásnak (Nmjt.24.§.) lehetett-e helye. Amennyiben nem, a felperes keresetét érdemben a magyar polgári jogi jogszabályok alapján kell elbírálnia. Ellenkező esetben a felperes indítványára az Igazságügyi Minisztériumot kell megkeresni a felek közötti szerződés X. fejezetében meghatározott külföldi jog tartalmára nézve. (Nmjt.5.§. (2) bekezdés)